

ENDERUN DERGİSİ
JOURNAL OF ENDERUN

e-ISSN: 2618-592X

YIL/YEAR: 2022 CİLT/VOL: 6 SAYI/ISSUE: 2

Çevrimiçi olarak / Available online at www.dergipark.org.tr/tr/pub/enderun

KÜRESELLEŞME, GÖÇMENLİK VE SİĞINMACILIK ÜZERİNE
ON GLOBALIZATION, MIGRATION AND ASYLUM

Gönderim Tarihi:
07/03/2022

Kabul Tarihi:
20/06/2022

Dr. Murat ŞENGÖZ
Milli Savunma Bakanlığı,
muratsengoz74@gmail.com
ORCID 0000-0001-6597-0161

ÖZET

Günümüzde küreselleşmenin etkisiyle zaman ve mekan kavramları geçmişe nispetle önemini yitirmektedir, ülke sınırları ortadan kaybolmaktadır. Küreselleşmenin etkileri sadece uzak yerleşim yerlerinin, farklı coğrafyalardaki halkların bilişim ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerden dolayı, tüketim alışkanlıkları, zevk ve eğlence dünyaları bağlamında izomorflaşması şeklinde görülmemelidir. Bundan daha ötesi sınırlar fiilen ortadan kalkmaktadır. Her yıl milyonlarca göçmen ve sığınmacıya binlerce ve hatta yüzbinlerce ve bazen şiddetli bölgesel çatışmalardan dolayı milyonlarca daha eklenmektedir. Toplumlararası eşitsizlik, sosyolojik açıdan birleşik kaplar teorisi gereği, hak ve adalet içinde bir yaşama duyulan özlemden dolayı, fakirlikten zenginliğe, yokluktan refaha, geri kalmışlıktan gelişmişliğe, yani doğudan batıya doğru toplumsal bir göç hareketini doğurmaktadır. Bu kapsamda bu çalışmada, göçmenlik ve sığınmacılık olgusu üzerine, evrensel ve normatif ilke ve prensipler, holistik ve aksiyolojik bir bakış açısı ile kavramsal olarak bir açıklama getirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Göçmenlik Olgusu, Sığınmacılık Olgusu, İzomorfizm

ABSTRACT

Today, with the effect of globalization, the concepts of time and space lose their importance compared to the past, and country borders are disappearing. The effects of globalization should not be seen as the isomorphism of distant settlements in the context of consumption habits, pleasure and entertainment worlds due to the developments in information and communication technologies of people in different geographies. Beyond that, borders actually disappear. Every year, thousands and even hundreds of thousands of immigrants and asylum seekers are joined, and sometimes millions more due to violent regional conflicts. The inequality between societies creates a social migration movement from the east to the west, from poverty to wealth, from poverty to welfare, from underdevelopment to development, due to the longing for a life in rights and justice, under the sociological theory of unified containers. In this context, this study aims to provide a conceptual explanation on the phenomenon of immigration and asylum in accordance with the universal and normative principles and principles, with a holistic and axiological point of view.

Keywords: Globalization, Immigration, Asylum, Isomorphism

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz toplumu; Fritz Machlup "Bilgi Ekonomisi", Alvin Toffler, "Üçüncü Dalga", Peter F. Drucker "Kapitalist Ötesi Toplum", Brezinski "Teknokratik Çağ", Marc Uri Porat ve Yoneji Masuda "Bilgi Toplumu", A. Etzioni "Modernizm Sonrası Dönem", D. Bell "Sanayi Sonrası Toplum" olarak adlandırmaktadır. Yapılan tanımlamalarda ortaya konulan dönem özelliklerinde ön plana çıkan unsur; küreselleşmenin içinde bulunduğumuz dönemin hâkim olgusu olduğudur. Thomas Friedman (1999) *The Lexus and the Olive Tree: Understanding Globalization* kitabında; "Küreselleşme bir olgu değildir. Geçici bir eğilim de değildir. Bugün bütün ülkelerin hem yerel hem de dış politikasını şekillendiren uluslararası kapsayıcı bir sistemdir ve bu nedenle bunu böyle anlamamız gerekiyor", diye yazarken küreselleşme kavramının günümüzdeki değişmeyi anlatabilecek anahtar bir kavram olarak önemini belirtmektedir. Bu nedenle 1980'lerin meşhur "post-modernizm" kavramı gibi, günümüzde de teknoloji ve iletişimde meydana gelen ilerlemelerin bu değişimi nasıl etkileyip yönlendirdiği, süreçlerin açıklanmasında toplumların üçüncü bin yıla geçişlerini anlamada temel düşünce, popüler olarak kullanılan "küreselleşme" kavramı olabilir (İnce, 2005). Küreselleşme, temelde, ülkelerin ve dünya halklarının bütünleşmesidir, mallar, hizmetler, sermaye, bilgi ve daha az

ölçüde insanların sınırları aşmasının önündeki yapay engellerin kaldırılması demektir.

Küreselleşme ülkelerdeki sosyal ve kültürel yaşam biçimlerini etkilemekte, üretim ve tüketim anlayışlarında homojenleşmeye doğru gidilmekte, siyasal ve ekonomik örgütlenme biçimlerinde köklü değişiklikler yaratmaktadır. Küreselleşme ile birlikte merkezin gücü, önemli ölçüde artarken, merkez dışı güçlerin, göreceli olarak daha düşük olan rekabet güçleri, olumsuz etkilenmektedir.

Toplumsal olaylar zorunlu olarak ve doğası gereği ekonomik, siyasi-politik ve kültürel (Turner, 2004; Giddens, 2008). Küreselleşme olgusu da ekonomik, siyasi-politik, kültürel ve yerel/ulusal öğelerden uzaklaşma ve dünya ölçeğinde yaşanan bir homojenleşme, izomorfizm hareketidir (Hofstede, 1999). Kültürel ve politik gelişmeleri dışlayarak, ekonomik verilerle açıklanacak bir küreselleşme olgusu eksik kalacaktır. Eğitim sisteminden sanata, müzik ve eğlenceden, tüketim kalıplarına, kısaca yaşamın bütün alanlarında Amerika Birleşik Devletleri ve Batı değerlerine özgü norm ve kalıplar, günümüzde tüm ulusal kalıpları zorlamakta ve değişimi kendi normlarına uygun bir yapıya sokmaktadır. Nesnel bir şekilde bakıldığında, bu değişim, zorla ve baskıyla olmamaktadır. Burada sadece, insan psikolojisinin güçlü ve başarılı olana benzeme ve ona ters düşmeme gibi zaaf noktalarından yararlanılmaktadır. Bu durum adaptasyon kuramlarına uygun çalışmakta, özne veya nesne olsun, çevrenin önemini vurgulamaktadır .

Öyle ki dünyada geri kalmış ülkelere doğru gerçekleşen bu nüfus hareketlerinden dolayı birçok medeni, gelişmiş ülkede oluşan ihtiyaçtan dolayı Göçmen Bakanlıkları teşkilatı dahi teşkil edilmiştir. Netice itibarıyla dünya toplumları arasındaki ilişki daha girift ve yoğun bir hale evirilmektedir. Tuhaf bir şekilde bugün hangi şehre giderseniz gidin, şehrin batı yakası nispeten zengin ve varlıklı insanların yaşadıkları bölgelerdir.

Göçmenlik ve sığınmacılık sorunu mutlak anlamda küresel bir insanlık sorunudur. Nerdeyse birkaç günde bir tırların kacasında havasızlık, açlık ve susuzluktan hayatını kaybeden, çocuk, kadın, yaşlı, genç, erkek birçok insanın ölüm haberleri gazete manşetlerini, televizyonların ana haber bültenlerini meşgul etmektedir. Ege denizinde veya Somali açıklarında batan botlarda hayatlarını kaybeden Pakistanlı, Afgan, Suriyeli ve daha binlercesinin yaşadığı dram her insan evladının yüreğinin dağlamaktadır. Ülkesindeki zulümden, modern insan toplama ve dönüştürme kamplarından bin türlü zorluklarla kaçmayı başarıp, sonra bir meta gibi, birkaç dolar için geri iade edilen misal Uygur Türklerinin yaşadığı zulümden daha hakikat veya seksen yaşında Suriyeli bir ihtiyarı, o yaşında ardına bakmaksızın ülkesini terk etmek ve Türkiye'ye sığınmak zorunda bırakan çaresizlik ne ile ve nasıl tarif edilebilir.

Bu sebeple göçmenler ve sığınmacılar konusunda yapılan tartışmalar mutlak olarak gerçektir ve somut olguların bir ifadesidir. Misal göçmenlik olgusunu bir kimya

laboratuvarında moleküllerine ayırma, ayrıştırma imkânınız olsa, her hikâyenin içinden kan ve göz yaşları, bir tragedya çıkar.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Bu çalışmanın amacı, göçmenlik ve sığınmacılık olgusu üzerine evrensel ve normatif ilke ve prensipler, holistik ve aksiyolojik bir bakış açısı ile bir açıklama getirmektir. Bu çalışma, bir nitel araştırmadır. Bu çalışmada göçmenlik ve sığınmacılık konuları doküman analizi ile toplanan ikincil veriler vasıtasıyla kritik edilmiştir. Gerçekleştirilen araştırmada istifade edilen tüm doküman ve yayınlar, literatür tarama tekniği ile elde edilen ikincil veri kaynaklardır. Bu çalışmayı diğerlerinden ayırt eden en önemli özelliği benimsediği alegorik ve epik üslup ile olguları eklektik bir biçimde ele alış biçimidir.

GÖÇMENLİK VE SİĞİNMACILIK

Radikal küreselleşmecilerin görüşlerine göre göçmen olgusu, bir bakıma endüstri uygarlığının ürünü olan ulus devlet kavramının önemini yitirmesi halidir (Dİbet, 2008: 314-315). Çünkü rasyonalite tüm kurguların önündedir ve içinde insan olan her hadisede tek gerçeklik yaşamın idamesidir. Bu sebeple günümüzde insanlar politik söylemlerin daha az etkisindedirler, çünkü laf ile peynir ekmek teknesi yürümez. Giddens'a göre (2008), insanlar için, kişisel güvenlikleri ve ekonomik refahları her şeyin üstündedir. Bu görüş küreselleşmenin yeni bir dünya düzeni ve devlet şekli olarak geleneksel ulus devletlerinin yerini almakta olduğunu ve yeni toplumsal örgütlenme şekillerinin belirlemeye başladığının ifadesidir (Chomsky, 1996). Küreselleşme, siyasi sınırların ortadan kalkması, serbest dolaşım hakkı gibi fikirleri çağırırsa da, paradoksal olarak toplumları baskıcı küresel kapitalist ekonominin yıkıcı ve tahakküm edici politikalarına daha fazla mahkûm etmektedir (Panikos, 1999:145).

Bu noktada gerçekte küreselleşmenin zorlayıcı bir diplomasi aracı olarak kapitalist düzenin yani egemen dünyanın takip ettiği sert politikaların doğal bir sonucu olduğu argümanı da kolayca yanlışılanamayacak bir önermedir. Misal günümüzde Suriye coğrafyasından, bölgedeki kanlı ve yıkıcı çatışmalar dolayısıyla kaçabilen ve mümkün olduğunda gelişmiş Avrupa devletlerine sığınmaya çalışan bu sarsıcı kitlesel göçmen ve sığınmacı hareketlerinin nedenlerinin Birinci Dünya Savaşı öncesi yapılan Sykes-Picot Anlaşmasında aranmaması iki yüzlülük olacaktır. Söz konusu antlaşma; I. Dünya Savaşı sırasında, 29 Nisan 1916'da Kut'ül Ammare Kuşatması sonrasında İngiliz kuvvetlerinin Osmanlı Devleti'nin 6. Ordusu karşısında bozguna uğramasından 17 gün sonra, 16 Mayıs 1916 tarihinde Britanya ve Fransa arasında yapılan ve aynı yılın Ekim ayında Rusya tarafından onaylanan, Osmanlı Devleti'nin Orta Doğu'daki topraklarının paylaşılmasını öngören gizli bir ikili antlaşmadır.

Bir yönüyle alegorik olarak, tüm dünya tıpkı Buz Devri filminde (Yapım yılı: 2002; Yönetmen: Chris Wedge), tüm o çetrefilli olayların başlamasına neden olan Sincap'ın

bir meşe palamudunun peşinden gitme hadisesinde olduğu gibi, bir avuç ihtiraslı iş adamı ve politikacının ve onların besledikleri birkaç muhterisin peşinden bir felakete doğru gitmektedir. Netice itibariyle sürecin sonunda yitirilen sadece insan ve insanlık değildir. Yitirilen umuttur, bir arada yaşama arzusu ve sevgi. Yaratılan ise ne yazık ki Yüzüklerin Efendisi filmindeki mankurtlaşmış, en vahşi politikaların bile gönüllü birer neferi olarak kolayca sevk ve idare edilen bir zombiler ordusunun elemanı vahşi Ork karakteridir (Tolkien, 2009). Sanki hadise tarihteki pek çok menfi örnekte olduğu şekliyle aynen tekrar etmektedir, tıpkı Amerika Birleşik Devletleri orjinli 1929 Büyük Ekonomik Buhranı sonrası ekonomiyi canlandırmak ve insanlara sözüml ona bir çıkış yolu vermek amacıyla, Amerika Birleşik Devletlerinde yasadışı viski üretimine ve satışına göz yumulması, yine Amerika Birleşik Devletlerinde İkinci Dünya Savaşı sonrası artan ayrılıkçı hareketler ve hak arayışları üzerine, özellikle Afrika kökenli Amerikalılar için uyuşturucu kullanımın kayıt dışı serbest bırakılması veya göz yumulması gibi (Clemens, 2008: 114). Ne var ki günün sonunda tüm bu görmezden gelmeler ve göz yummalar, hatta teşvikler bir bumerang gibi toplumun tamamını olumsuz etkilemektedir. Nitekim 1960'ların sonunda sokaklarda uyuşturucu temin etmek için fahişelik yapan genç kızlar sadece Afrika kökenli Amerikalıların değil, aynı zamanda Avrupalı Amerikalıların da evlatlarıdır (Ambrosius ve Hibbard, 1989). Belki bu yok sayma politikaları yüzünden Amerika Birleşik Devletleri Hindicininde, sonucu olmayan harplerde milyonlarca evladını yitirmiştir. Esasen bir yönüyle bu Amerika Birleşik Devletleri Halkının, öncesinde görmezden geldiği dramaların bir bedeli olarak topluca ödediği bedeldir. Yüzyıllardır sosyolojide altın bir kural vardır: Günün sonunda her şey özüne/aslına rücu eder (Safi, 2018).

Esasen tüm hadise, bir avuç muhterisin dünyayı ateşe atması ve büyük çoğunluğun sesiz ve pısrıkça hadiseleri izlemesi, sessizce onaylamalarıdır. Ne var ki her seferinde kaybeden toptan bir insanlık olmuştur. Bu sebeple dünyada adalet ve refah bir sinüs dalgası şeklinde devam etmektedir. Dünyada iyilik ve sağduyu veya hırs ve öfke kendisiyle karşılık bulmaktadır. Bu yönüyle dünya siyasal tarihi dönem dönem incelendiğinde, numaralı tiranlar dönemi, numaralı bilge adamlar ve devlet adamları dönemleri olarak tasnif ve kategorize edilebilir.

Göçmen ve sığınmacı hareketleri ne sadece Chomsky (1996) gibi düşünürlerin iddia ettiği gibi yıkıcı kapitalizmin bir sonucu olarak ortaya çıkan totaliter tiranlıkların bir sonucudur, ne de teoride herkes için adalet ve refah vaat eden komünizmin sahada yani gerçek hayatta bir çelişkiler yumağı olarak fakirlikte ve zulümde zirve yapmasının bir neticesidir. Özünde her ikisinin ve de üçüncü dünya ülkelerinin ilkesiz yönetim anlayışlarının ve dünyada hâkim olan ötekileştirme ve vicdanları rahatlatma patolojisinin bir sonucudur. İnsan ırkının ihtiras ve iki yüzlülüğünün kaçınılmaz bir neticesidir. Çünkü geri kalmış ülkelere, gelişmiş ülkelere göçün müsebbibi, gelişmiş ülkelerin ihtiraslı iş adamları ve liderlerinin, gelişmemiş ülkelerin düşük karakterli ve aç gözlü liderleri ve iş dünyası ile geliştirdikleri menfaat ilişkileridir. Bu yönüyle geri kalmış ülke yoktur, içeriden ve dışarıdan el birliği ile

halkları sömürülen, yok sayılan geri bırakılmış ülkeler, hakları ve insanca yaşama hakları gasp edilmiş toplumlar vardır. Çünkü devlet dahi insan için vardır, insan devlet için değil. Göçmenlik veya sığınmacılık özünde trajedi, acınaklı bir hikâyedir, bir mecburiyetin sonucudur. Bir vakitler gelişmiş sömürgeci ülkeler tarafından zorla yurtlarından koparılıp ucuz iş gücü ve köle olarak getirilen toplumların yerini, bu sefer sert küreselleşme ve sömürgeciliğin etkisiyle çaresiz bırakılmış toplumların insanlarının zoraki tır kasalarında, basit şişme botlarla ülkelerini terk etme hikâyeleri almıştır. Bu trajedinin baş aktörleri, geri kalmış ülkelerin liderleriyle ilkesizce işbirliği yapan, onları meşrulaştıran ve hatta teşvik eden gelişmiş ülkelerin muhteris liderleridir.

Göçmen olgusu paradoksal olarak, bir taraftan devletlerin ulus devlet yapılarını güçlendirmekte ve milliyetçilik akımlarını motive etmekte, diğer taraftan da kaçınılmaz olarak farklı uygarlıklar, farklı kültürlerin buluşması ve bir potada erimesi ve bir dünya uygarlığının inşası mecburiyetini gözler önüne sermektedir (Heckman, 1997:279-284). Bu noktada ülkelerin yerel yönetimleri birbirlerinden ayıran temel paradigma farklılıkları kültürel bir mozaik ve çeşitlilik olarak mı yoksa bir çatışma aracı olarak yaklaşım yaklaşmamaları ve bu bahiste benimsedikleri tutum ve davranışlardır.

Küresel ölçekte göçmen ve diğer nüfus hareketlerini ortaya çıkaran ana sebep, ne sadece ekonomik eşitsizlik, ne de yoğun insan hakları ihlalleri ve normalleşen güvenlik sorunu ve savaş halidir (Bozkurt, 1994 ve Heckman, 1997: 279-284). Mutlaka bunların tümü göçmen hareketlerinin temel sorunudur. Fakat bunlardan daha önemlisi umudun yitirilmesidir. Çünkü ancak umudunu yitiren insan her şeyini bırakarak, yurdunu terk eder. Göçer toplumların yer değiştirmeleri göçmenlikten sayılmaz, çünkü onlar geldikleri değil, gittikleri toprakları yurt edinmişlerdir. Her göç, iyiden kötüye, yoksulluktan refaha, çaresizlik ve tükenmişlikten umuda yolculuktur. Bununla birlikte az da olsa nispeten az gelişmiş ekonomi ve demokrasilerden de, iş ve atama, şehrin dokusunu sevme gibi motiflerle diğer ülkelere göçler olabilir. Bu göçler ziyadesiyle Amerika ve Birleşik Devletleri ile Kanada ve Avrupa Birliği içindeki göç hareketleridir. Ancak bu yer değiştirme hareketlerini göçmenlikten saymak doğru olmaz, çünkü neticede hem tüm gelişmiş ülkeler tek bir ülkedir, hem de göçler kitlesel değil bireyseldir.

Son onlu yıllarda Doğu Bloğunun yıkılması ve sonrasında eski sömürge ülkelerinde gerçekleşen sert demokrasi ve iktidar mücadeleleri ve Genişletilmiş Kuzey Afrika ve Büyük Ortadoğu Projesi gibi seçilmiş bölge ülkelerini sözde demokrasi vaatleriyle tümenden dönüştürmeyi hedefleyen kanlı sosyo-ekonomik ve askeri projeler dolayısıyla, geri kalmış ve az gelişmiş demokrasiler ve tiranlıklardan, gelişmiş ülkelere olan nüfus hareketleri çoğalmış ve kitlesel bir hal almıştır.

Nereden bakılırsa bakılsın bu sosyal hareketlerin yaşanmasında birincil etken bir kartopu etkisiyle kitleleri harekete geçiren ve sevk eden internet bağlantılı mobil

telefonlar ve sosyal medyadır. Modern dünyanın en fazla gelişme gösterdiği alan iletişim ve bilişim alanında gerçekleşen teknolojik gelişmeler, teknolojinin kullanımının yaygınlaşması ve insan haklarına yapılan vurgunun değer kazanması olmuştur. Tüm bu gelişmeler de kültürler arası etkileşimin bir sonucu olarak, evrensel bir kültür olgusunu, eğlenme ve tüketim alışkanlıklarını ortaya çıkarmıştır. Esasında ortaya çıkan yeni kültürel olgu kültürlerin bir sentezi, bir akültürasyon yani bir kültürün başka bir kültürden aldığı tesir, başka bir kültüre benzemesi hadisesidir. Çünkü egemen güçler ve ideolojileri kendilerine kültürel özellikler anlamında, eğitim-öğretim, estetik, sanat, eğlence dünyası gibi alanlarda bir açılım ve hareket alanı açmaktadırlar. Neticede adaptasyon kuramlarının özü diğerlerinin en iyi nezdinde izomorfü önermesinin kabulü iddiasından başkaca bir şey değildir (Erol, 2010). Bu noktada müzik, spor, sinema gibi kültürel ve sportif alanlar küresel ölçekte müthiş bir kartopu etkisine sahiptir. Enteresan olarak günümüzde Real Madrid veya Barcelona gibi tanınmış pek çok kulübünün, kendi ülkeleri dışında da milyonlarla ifade edilen fanatik bir taraftar grubu veya Justin Bieber gibi Kanada kökenli bir şarkıcının tüm dünya çapında, pek çoğu farklı lisanları konuşmaları sebebiyle şarkılarının sözlerini anlamasa bile milyarlarca izleyicisi ve hayran kitlesi oluşmuştur. Böylece egemen kültür, çoğu zaman çok da emek harcamadan ve plan yapmadan, hayatın olağan akışı içerisinde yeniden üretilmektedir

Yaşanan tüm bu gelişmeler ve hadiseler neticesinde devlet anlayışı, esasen zihinlerde minimalleştirilmektedir. Çünkü her toplum özelinde genç nüfusun politikacılara olan güveni azalma eğilimindedir. Yaşanan güvensizlik toplum bireylerini daha fazla apolitikleştirmekte, zaman ve mekan algısını değiştirmektedir.

Devletin bireylerin zihinleri nezdinde minimalleşmesi, bireyleri başka arayışlara itmekte ve daha iyi yaşam koşulları için harekete geçirmektedir. Bu noktada göç hareketlerine kaynaklık eden ülkelerin mevcut demokrasi liginin birçok bakımdan dışında yer almaları yani demokrasi normlarından uzak, totaliter ve baskıcı rejimlere sahip olmalarının etkisi önemlidir. Paradoksal olarak iş ve siyaset bağlamında tek adam rejimleriyle çalışmayı tercih eden gelişmiş ülkelerin liderleri ve halkları, bu sefer mezkur ülkelerin halklarının bir mecburiyet ve evrensel yaşama hakkının bir gereği olarak kendi ülkelerine göç etmelerinden ve sığınmalarından endişe etmekte, korkuya ve paniğe kapılmaktadırlar. Oysa ki dünyada yoksulluk ve zenginlik arasındaki farkın giderek yoksullar aleyhine artması kaçınılmaz olarak göç hareketlerini de beraberinde getirecektir. Geçen zaman içinde zengin ülkeler daha zengin, fakir ülkeler daha fakir olurken aksini düşünmek naiflik olur.

Fakirlik asaleti götürür, bireyleri ilkesizleştirir, ruhsal bir çöküntü ve karamsarlığa sevk eder, umutsuzluğu perçinler. Böyle toplumlarda göç etmek sona kalan tek umut olur. Gerçekte kimse, en azından pek azı hariç pek çoğu insan memleketini terk etmek istemez. Çünkü göçmenlik, daha kötüsü sığınmacılık toptan bir terk edıştır, gerçekte gidenin mi, yoksa kalanın mı terk edip gittiği bilinmez. Göçmenlik,

başka bir ülkede bir gelecek kurma mecburiyetine itilmektir. Ama göç etmek her ne olursa olsun, her şeye rağmen, dünyanın bir darlığından bilinmez bir genişliğe yelken açmaktır, kabus sonrası görülmeyi umut edilen bir düşe yolculuktur.

Elbette sadece ekonomik ve güvenlik kaygılarıyla göç etmezler insanlar. Yaşam tarzları ve tercihleri de göç etmek için geçerli bir sebep olarak karşımıza çıkar. Bireyler ülkelerinin enerji politikalarına, ahlaki konulardaki tutumlarına, verilmeyen kürtaj ve eşcinsel haklarına karşı duydukları tepkilerden dolayı da ülkelerini, memleketlerini terk etmek zorunda kalabilirler. Ama böylelerinin sayısı toplam içinde neredeyse ihmal edilebilecek bir orandadır. Kaldı ki, böyle de olsa her ayrılık hüznüldür.

Göçmen sorununun özü, dünyanın maddi kaynaklarının, hakça paylaşılmamasından, insanların kendilerini buldukları ülkelerde insanca yaşama noktasında güvende hissetmemelerinden, kaynaklanmaktadır. Göçmen sorununa sebep olanlar, modern çağ öncesi özgür insanları sırf bir üretim enstrümanı ve bedava işgücü olarak kullanmak için yurtlarından zorla kaçıran ve köleleştiren azgın zihniyetin günümüz versiyonlarıdır. Bu azgın zihniyetin açgözlülüğü, her geçen zaman içinde yoksul ile zengin arasındaki yaşam kalitesi makasını fakirler aleyhine genişletmektedir. Bu husus yani emperyalist yayılmacılık ve sömürgecilik, bölge ulusları ve ırkları nezdinde, bölgenin hırslı ve menfaatperest, ilkesiz liderleri eşliğinde kışkırtılmakta ve gerçekler örtbas ve tersyüz edilmektedir.

Dünya bir bütündür, dünyanın uzak bir bölgesinde yaşanan bir kötü yönetimin ve insan hakları ihlalinin sonuçları bir şekilde tüm dünyada görülür. Kötülük de iyilik gibidir, bulaşıcıdır. Zulme sessiz kalan, zulme ortak olur. Hele hele zulmü körükleyen, teşvik eden bizatihi o zulmü işleyen gibidir. Sadece enerji kaynaklarını, enerji arzını ve nakil yollarını kontrol etmek için geri kalmış, çaresiz toplumlarda tetiklenen ve kışkırtılan çatışma ve savaşlar sürecinde ve neticesinde karartılan hayatların mesuliyeti müşterektir.

Göçmenler ve sığınmacılar sorunu ile ilgili olarak, nüfus hareketlerinin sınırlandırılması veya kanalize edilmesi şeklinde hayata geçirilen kararlar gibi, tüm kapıların göçmenlere açılması kararı ve tutumu da palyatiftir. Esas olan insanların öz yurtlarında huzur ve güven içinde yaşamalarının teminidir. Kitlesele nüfus hareketleri bir sonuçtur ve sebepleri ortadan kaldırılmalıdır. Mesele dünya ölçeğinde asayiş ve güvenin tesisi ve yaşam standartları arasındaki eşitsizliğin giderilmesidir.

Tüm dünya ölçeğinde, kadınlar ile erkeklerin, insanca yaşama bağlamında tüm toplumsal sınıfların, kentliler ile köylülerin aralarındaki eşitsizliğin ortadan kaldırılması için çaba sarf edilmelidir. Dünyanın geleceği, dünya halklarının her türlü ekonomik, düşünsel ve siyasal boyunduruktan kurtarılmasının başarılmasındadır. Mesele emperyalizmle veya sert komünizmle mücadele meselesi değildir. Mesele

tüm halkların özgürlüğü ve insanca yaşam hakkına sahip olması mücadelesinin koşulsuz desteklenmesi, bir dünya uygarlığının tesisi için gayret sarf edilmesidir.

Dünyanın yakın ve orta gelecekte en büyük beka sorunu, bu gezegenin başka yerlerinde yoksulluk, sefalet ve cehalet içinde yaşayan insanların varlığı olacaktır. Kuşkusuz dünyanın bir parçasındaki yoksulluk diğer bölgelerindeki refah ve yaşam için de bir tehdittir. Bir Türk atasözü şöyle der. "Biri yer, biri bakar, işte kıyamet ondan kopar." Aksi halde, yani dünyada eşitsizlik var olduğu müddetçe göç hareketleri de olacaktır. Göç hareketleri oldukça, bu hareketleri istismar ederek kendisine siyasi ve ekonomik rant ve menfaat sağlamak isteyen oportünist cereyanlar da var olacaktır. Bu aşırılıklar başka aşırılıkları doğuracak ve bir kısır döngü içinde medeniyetler çatışması mütemediyen devam edecektir.

Dünya insanı aslında aynı gemide olduğunu idrak edinceye, bu yaşamın da bir sahibi ve hesap gününün de bir sorgucu olduğunu anlayıncaya kadar çatışmalar devam edecektir. Ne zaman ki insan evladı gür bir ses olarak, kültürel farklılıkların bir zenginlik olduğunu, insan olmanın her şeyden daha mühim olduğunu kavrayacak işte o zaman dünyaya barış gelecektir.

İnsan evladının düştüğü bu acınası halin, eşitsizlik, fakirlik ve sömürünün mesuliyeti sahtekar ve yeteneksiz politikacıların ve onların karakter yoksunu yardımcılarındır. Ne var ki dünyaya barış ve huzuru getirebilecekler de ancak siyasetçilerin kendileridir.

Tolstoy'un ifadesiyle her ateş kıvılcım iken söndürülmelidir, eğer düşen kıvılcım söndürülmez ve bir kere ateşe dönerse, ne yazık ki bundan tüm dünya hakları zarar görür ki, görmektedir.

Dünyanın geri kalmış veyahut geri bıraktırmış bölgelerindeki eşitsizlik, açlık, hastalık ya da eğitimsizlik gibi veya etnik yahut ideolojik temizliğe varacak boyutlarda gerçekleşen muazzam insan hakları ihlalleri ile mücadele tüm insanlık için ayırt etmeksizin bir beka sorunudur. Bu sorun barışçıl ve sağlıklıyla çözülemezse, yazık ki üçüncü dünya savaşının dahi müsebbibi olacaktır.

Mesele insanların serbest dolaşımın önüne engeller konulması değildir, asıl mesele insanları yurtlarını terk edecek noktaya getiren koşulların bertaraf edilmesidir. Göçmen sorunu, insan vücudundaki bir hastalığın ağrı ile kendini göstermesi, emare vermesi gibi bir şeydir. Morfinle ağrıyı giderebilirsiniz, ama ağrının kaynağı olan hastalığı yok edemezsiniz. Sonra bir bakarsınız ki ağrı tüm vücuda yayılmış ve artık morfin çare vermez.

Göçmen ve mülteci sorunu içinde yaşadığımız zaman diliminin en önemli bir güvenlik ve beka sorunudur. Çünkü yitirilen insanlıktır. Dünya ölçeğinde göçmen ve mülteci sorunlarının çözülmesi, işin özü insanlığın kurtuluşudur. Ülkesindeki zulümden ve fakirlikten usanıp ata topraklarını terk etmek zorunda kalan insanların dramından daha hakikatli ve acıklı ne olabilir, bu çaresizlik neyle nasıl tarif edilebilir.

Nihayetinde her göç bir umuda yolculuktur, ama daha önemlisi hikâyenin öncesinde yitirilen umutlar vardır. İnsanların umutlarının peşinden gitmesi güzeldir, ama her insanın anayurdunda, öz vatanında, memleketinde yani anasının kucağında, babasının dizinin dibinde hayallerine kavuşması daha güzeldir. İşin özü her göç bir tarafıyla bir trajedidir ve bu trajedinin sadece figüranlarıdır göç edenler (Şengöz, 2020:).

BULGULAR

Küreselleşmenin, iletişim ve bilişim teknolojilerindeki gelişmelerin ve insan haklarına duyulan ilgini artması ile birlikte, fiziki sınırlar ortadan kalkmakta ve dünya insanı kozmopolit, küresel bir kültürün bileşenlerinde izomorf olmaktadır (Hofstede, 1999). Bu temelden hareketle, göçmen olmak teorik olarak, dünya vatandaşlığı, bir dünya uygarlığı, insanların kardeşliği fikrine dayanmaktadır. Bu fikir, felsefi olarak, Marx ile Engels "Bütün İnsanlar Kardeştir" şiarını hatırlatır ki bu referans özünde insan hakları evrensel beyannamesinin birinci maddesine atıf yapar. Özünde İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 10 Aralık 1948 tarih ve 217 A(III) sayılı Kararıyla ilan edilmiştir. 6 Nisan 1949 tarih ve 9119 Sayılı Bakanlar Kurulu ile "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin Resmi Gazete ile yayınlanması yayımdan sonra okullarda ve diğer eğitim müesseselerinde okutulması ve yorumlanması ve bu Bildirge hakkında radyo ve gazetelerde munasip neşriyatta bulunması" kararlaştırılmıştır. Bakanlar Kurulu Kararı 27 Mayıs 1949 tarih ve 7217 Sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanmıştır.) ortaya koyduğu ilkelerle milliyetlerinden bağımsız olarak insanlığın ortak çıkarlarına ve insanca yaşam hakkına işaret etmektedir.

Günümüzde modern dünyanın sunduğu iletişim biçimleri, sınırları aşarak toplumlar arası bir dayanışma ve duruş sergilenmesine, kolektif bir empati geliştirilmesine imkân verebilmektedir. Bu kapsamda İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin yeniden hatırlanmasına, bir dünya uygarlığının inşası için temel bir başlangıç noktası olarak yeniden kabulüne acilen ihtiyaç bulunmaktadır. Çünkü İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Uluslararası ve ulusal kamu binalarının toplantı salonlarını veyahut siyaset bilimi ve sosyoloji fakültelerinin amfilerini süslemek için değil, insanların yüreğine nakşedilmek, tüm dünyayı huzurlu ve güvenli, insanların emniyet içinde yaşadıkları bir yaşam alanına dönüştürmek için kaleme alınmış ve kabul edilmiştir.

Her kapalı sistem entropiye maruzdur. Kendinizi kandırabilirsiniz ama hakikatleri asla. Sonunda mutlaka gerçekler kazanır. Gerçeklerin açığa çıkmasını erteleyebilirsiniz ama büsbütün ortadan kaldıramazsanız. Entropinin temel nedeni sistemin bilgi eskimesi ve zamanın gereklerini kavrayamaması ve çevreyle uyumu yakalayamamasıdır. Demokratik normlardan ve insan haklarından uzaklaşan ülkeler için entropi kaçınılmazdır. Böyle ülkelerde insan yaşamının değeri olmaz. İnsanı merkeze almayan her sistem entropiye maruzdur, çünkü asıl olan insanın kendisidir. Bu sebeple göç ve göçmenlik olgusuyla ilgili bir mütalaa yapmadan evvel de,

öncelikle sorunun kaynağına insana yönelmek gerekir. Bu sebeple; göçmenlik olgusu üzerine yapılan bu çalışmada da girişi İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile yapmakta fayda mütalaa edilmiştir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu; İnsanlık topluluğunun bütün bireyleriyle kuruluşlarının bu Bildirgeyi her zaman göz önünde tutarak eğitim ve öğretim yoluyla bu hak ve özgürlüklere saygıyı geliştirmeye, giderek artan ulusal ve uluslararası önlemlerle gerek üye devletlerin halkları ve gerekse bu devletlerin yönetimi altındaki ülkeler halkları arasında bu hakların dünyaca etkin olarak tanınmasını ve uygulanmasını sağlamaya çaba göstermeleri amacıyla tüm halklar ve uluslar için ortak ideal ölçüleri belirleyen bu İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini ilan eder. İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin insanlık medeniyetine en önemli katkısı, istisnasız "bütün insanların özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğmuş olduğu" gerçeğini vurgulaması ve insan akıl ve vicdanına kuvvetli bir atıf yaparak tüm insanlığı "birbirlerine karşı kardeşlik anlayışıyla davranmaya", davet etmesidir. Bu bakımdan İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, "insan yaşamı, özgürlüğü ve kişi güvenliğini" güvence altına almasıdır.

TARTIŞMA

Küreselleşme ve beraberinde iletişim ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler, genel manada toplumlara, insan ve hatta hayvan hakları, genelde canlı hakları konularında daha duyarlı bir hale dönüştürmüştür. Bu kapsamda, küreselleşmenin beraberinde getirdiği üç önemli gelişme vardır.

Bunlardan ilki; bireylerin bilgiye ulaşma hızlarının artmasıyla beraber toplum düzenindeki hiyerarşi algılama biçimleri değişmiş ve bireyler daha fazla sorgulayan, eleştiren ve gerektiğinde karşı çıkan bir hüviyete bürünmüştür. Sert protestoların yerini ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile doğru orantılı olarak barışçıl eylemler ve gösteriler almıştır.

İkincisi, sistem anlayışı ile kapalı sistem anlayışının terk edilmesi ve devletlerin faaliyetlerinde daha fazla işbirliğine ihtiyaç duymalarıdır. Devletler artık sadece basılı medya aracılığı veya devlet tarafından yapılan resmi açıklamalarla halkları ikna edememektedir. Çünkü günümüzde elinde akıllı telefon ve internet bağlantısı olan herkes bir haber muhabiri ve fikri olan herkes bir ana haber sunucusu kadar işlev görebilmektedir. Hatta tümüyle serbest piyasa koşullarının, arz ve talep kanununun işlediği sosyal medya ağlarında, gerçekten sözü dinlenir, görüşleri tutarlı ve isabetli olan kişilerin görüntülenme ve izlenme oranları klasik medyadan kat ve kat daha fazladır.

Üçüncüsü ise, insan hakları, insani değerler, kişilik kavramı, insanların yaratıcılığında yararlanma, parasal, ruhsal ve toplumsal gereksinmelerini sağlama konularındaki görüşlerdir.

Küreselleşmenin getirdiği önemli bir değişim de, kaliteyi öncelikleyen, iş odaklı hiyerarşik yönetim anlayışı yerine daha katılımcı, daha insan odaklı, yalın bir yönetim modelinin gelişmesine zemin hazırlamasıdır (Aslanoğlu, 2008, Habermas, 2008). İş piyasasındaki bu değişim doğal olarak insanların özel yaşamlarına ve hayatlarına dair beklentilerinde daha özgür ve insani taleplerde bulunmalarına neden olmaktadır. Bu yönüyle gelişmiş ülkelerde başlayan değişim bir domino etkisiyle, sosyal medya aracılığıyla tüm dünyaya yayılmaktadır. Bu hareket de doğal olarak özünde bir termodinamik kanunu olan "birleşik kaplar teorisi" gereği, "bir yönden yapılan baskının bir başka yönde boşalması" nedeniyle, gelişmemiş, geri kalmış ülkelere doğru bir nüfus hareketi yaratmaktadır.

Günümüzde insanlar, otokrattık ve aşırı bürokratik yönetim anlayışlarının hâkim olduğu, insanın değersizleştiği ülkelerde yaşamlarını tüketmek istememektedirler. Eski zamanlarda acımasız toprak sahiplerinin zulmünden insanlar şehirlere kaçarlardı. Şimdilerde ise tümenden ülkelerini, vatanlarını terk etmek zorunda kalmaktadırlar. İnsan topluluklarının arkalarına bakmadan ve hatta ölümü göze alarak ülkelerinden kaçmaları ve gelişmiş ülkelere sığınma ve göç etme talepleri tükenmişliğin ve çaresizliğin zirvesidir. İnsanlar daha fazla seslerini duyurmak istemektedirler. İnsanlar günümüzde ülkelerindeki babadan oğula miras fakirliğin, insan hakları ihlallerinin, bitmeyen çatışma ve savaşların aslında kimlerin işine yaradığı, neden sona ermediği noktasında daha fazla bilince sahiptir. Bilge bir kişi şöyle demiş, "Bilmek pranga takmak gibidir, bilmemek ise saadet. O yüzden dünyanın en özgür ve mutlu insanları çocuklardır. Çünkü ergin kişi her şeyi bilir aslında."

Dolayısıyla günümüzde insanlar tüm dünya halkları ile eşit şartlarda ve koşullarda bir yaşam talep etmektedirler. Herkes için daha fazla fırsat eşitliği, iş güvencesi, emeğe denk ödeme ve emeğe saygı, yetiştirilme hakkı, huzurlu çalışma ortamı, örgütlenme hakkı, emeklilik hakkı gibi adil, güvenli ve huzurlu bir yaşama dair taleplerde bulunmaktadır.

Geri kalmış ülkelere gelişmiş ülkelere göç hareketlerinin birinci nedeni insanların fakir ve yoksul olmaları değildir. Çünkü fakirlik ve yoksulluk dahi bir sonuçtur (İçduygu, 2008: 17-40). Bireyleri ve toplumları göçe zorlayan birincil etken geleceğe dair beslenen umutların yitirilmesidir. İnsanların umudunu tüketen şey; başı, ortası, sonu belli olmayan, artık yaşamın bir parçası haline gelmiş, kazanılmayan çatışmalar ve savaşlar, mütemediyen dökülen kardeş kanlarıdır. Göç edenlerin en önemli motivasyonu sistemin çarklarına monte olup yaşanan adaletsizlik ve zulümlerin bir parçası olmak istememeleri, kardeş kanı dökmeye razı olmamaları, sırtını devlete dayayıp mazlumu ezip geçen karakter ve insanlık yoksunu kimselerle birlikte anılmak istememeleri, kendilerinden özür dilenmesini dahi talep edemeyecekleri onur ve haysiyet kırıcı muamelelere maruz kalmak istememeleridir.

Mensubu olunan yapı ile mensupları arasında değer, amaç ve ideal bağintılarının varlığı ve işbirliği, birlik ve beraberlik ruhunun temelini oluşturur. Toplum ile birey arasındaki ilişki, ortaklık duygusunu pekiştirecek psikolojik sözleşmenin içinde aranmalıdır (İnce, 2005).

Bir dünya medeniyetinin inşası için, bireylerin ve toplumların kendi aidiyetleri ve kimlikleri hakkındaki algılarından daha fazla önceliklendirmeleri gereken husus, bir varlık olarak çevresiyle ve başka memleketlerden de olsa diğer insanlarla kurdukları bağ olmalıdır (Aycan ve ve Kanungo, 2000; Bilgin, 1995a; Bilgin 1995b). Bir toplumun parçası olmak elbette önemlidir. Her toplum ve millet atalarıyla gurur duyar, mensubu olduğu toplumun başarısı kendisini gururlandırır. Ancak bir topluma mensup olmak insanların gözlerini kör etmemelidir, çünkü sağlıklı birey önce kendisi ile sonra diğer varlıklar ve çevresi ile barışık olan bireydir (Matzka. 1999: 43). Bu ise özünde duygusal enerji ve bencil olmayan bir şekilde dikkatlerin ilişkilendirilmesi hadisesidir.

Her birey farklı kültürel ve sosyal şartların ürünüdür. Her birey farklı kültürel değerler ve farklı duygusal kişisel özelliklere sahiptir. Yaş, ırk, cinsiyet, etnik köken, fizyolojik yetenekler, bireylerin yetiştirilme tarzları ve yetişme çevreleri insanların ruh dünyalarının biçimlendirilmesinde önemli bir yere sahiptir (İnce, 2005). Kimseden kültürel dokularını terk etmeleri beklenemez. Medeniyet, tüm insanları aynı düzlemde biçimlendirmeye çalışan bir normlar bütünü değildir. Bilakis medeniyet birbirlerinden farklı tüm değerlerin bir araya geldiği bir mozaiktir.

Ne kadar kaliteli malzemeden üretilirse üretilsin fabrikasyon olan bir ürünün değeri, asla ev yapımı, özenle yapılmış bir eserden daha kıymetli olamaz. Doğa da geometrik şekiller olmaz, küp şeklinde bir balık, üçgen şeklinde bir kuş, kare şeklinde bir ağaç göremezsiniz. Bireyleri ve toplumları şekle sokmak, onları dışlamak, ötekileştirmek ve yabancılaştırmak demektir (Yılmaz, 2008; Yılmaz, 2010). Bireyler özgürlüklerinin ve değerlerinin kısıtlandığını veya aşağılandığını veyahut yok sayıldığını düşündüklerinde çatışma duygusuna kapılırlar. Rejimleri yüzünden hiçbir toplum aşağılanamaz, küçük görülemez ve yok sayılmaz.

Dünya; halklarının kontrol ve denetim altına alınmaları ile değil, bilakis, değerli birer varlık olarak yüceltilmeleri ile medenileşir. Bu anlamda dünyada eşitlik ve adaletin, hakça bir yaşamın tesisi için tüm toplumlar hem maddi, hem teknik hem de psiko-sosyal açıdan desteklenmelidir. Öbür türlü, yaradılış maksadı ve varlığının kıymeti anlaşılabilmiş olmasa da soyu tükenen bir canlı için gösterilen hassasiyetin, ufaklık bir kısmının bile eşitsizlik, adaletsizlik, sömürü düzeni ve sömürgecilik anlayışının bir sonucu olarak hayatı karar ve sona eren insanoğlu için gösterilmemesi demektir ki, bu düpedüz bir alçaklıktır. Bunun için insan evladı gözlerini açmalı, perspektifini genişletmeli ve kendini mahkûm eden pranga ve önyargılarının tamamından kurtularak özgürleşmelidir. Dünya medeniyeti ancak ve kat'a gelişmiş batılı ülkelerin

insanlarının kendilerini hapsedtikleri pek değerli ipek kozalarından kurtarabilmeleriyle mümkün olacaktır (Öztürk, 2011).

Kültürel farklılıklar insan medeniyetinin gelişmesine ivme kazandıran bir değerler manzumesidir (Sargut, 2001). İnsan medeniyeti açısından kültür hem insanların nefes alıp verdiği bir iklimin paylaşılmasına hem de duyguların, davranışların ve uygulamaların gerçekleştirilmesinde ve belirlenmesinde değer kaynaklı önemli bir ölçü birimi özelliği taşımaktadır (İnce, 2005). Dünya medeniyeti açısından önemli olan nokta değer yaratıcı bir kültürel ortamın dünya için pozitif gelişim ve ilerlemenin lokomotifi olma özelliğidir. Bu anlamda günümüzde kültürlerin buluşması ile tesis edilebilecek bir kültürel zenginliğin varlığı, dünya medeniyeti inşasının olmazsa olmazıdır (Hofstede, 2001; Aron, 2005). Dünya medeniyeti her şeyden evvel, tutuculuğu reddeder.

SONUÇ

Sonuç olarak; göçmen ve mülteci meselesi kuşkusuz içinde yaşadığımız zaman diliminin en önemli ekonomi, toplumsal, güvenlik ve beka sorunlarından bir tanesidir (Yalçın, 2004; Castles vd., 2008; Erder, 2008: 41-54; Canatan, 2009, Güllüpinar, 2012: 53-85). Çünkü kitlesel olarak ülkelerini terk etmek zorunda kalan insanların yaşadıkları dramdan daha hakikatli ve acıklı ne olabilir, bu çaresizlik neyle, nasıl tarif edilebilir. Nihayetinde her göç bir umuda yolculuktur, ama umuda yolculuktan daha önemlisi, hikâyenin öncesinde yaşanmış olan acı ve sıkıntılar, hissedilen çaresizlik ve yitirilen umutlardır. İnsanların umutlarının peşinden gitmesi elbette güzeldir, ama daha güzeli insanın öz yurdunda umutlarını ve hayallerini diri tutabilmesidir. Sözün özü her göç bir yönüyle bir trajedi ve bu trajedinin sadece figüranlarıdır göç edenler. Göç edilen yere varmak ise yeni ve bambaşka bir hikâyenin başlangıcıdır, sonunda bazıları için hayallerin yeşerdiği, kimileri için de umutların büsbütün yitirildiği (Şengöz, 2020).

Küreselleşen dünyada elbette nüfus hareketleri olacaktır, serbest dolaşım dahi bir insan hakları talebidir. Çünkü tanrı dünyayı insanlara emanet etmiştir, ülkelerin sınırları Tanrı'nın çizdiği sınırlar değildir, tüm dinlere ve büyük filozoflara göre insanlık tek bir toplumdur. Bu nedenle tüm dünya halkları ve devletleri, aralarında "Stratejik Ortak Olma Duygusunu" geliştirmeleridir. Çünkü bugün sizi ilgilendirmese de, dünyanın size en uzak bölgesinde yaşanan bir hadise günü geldiğinde sonuçları itibarıyla sizi de bulur. Çünkü özünde dünya büyük bir gemidir ve mürettebatı tüm insanlıktır. Stratejik bir ortak olmak, ortak değerlere sahip olmayı gerektirir. Ortaklık duygusunun geliştirilmesi bir yönüyle tüm dünya halklarının psikolojik bir sözleşme üzerinde mutabık kalmasıdır. Ortaklık, müşterek bir hedef için, gayreti çalışmayı ve adanmışlık hissini yaratır, paylaşmayı ve hakça bölüşmeyi icap ettirir. Paylaşmayı ret eden, aç gözlü ve muhteris insanoğlu muhakkak, Yüzüklerin Efendisi filmindeki vahşi orklara dönüşür. Dünya uygarlığının inşası, tüm insanların kendilerini ev sahibi ve değerli hissettiği, özlenen bir dünya için bir medeniyet projesidir. Bunun için insan

hakları evrensel beyannamesi ve dünya vatandaşlığı bilinci bireylerin yüreğine nakşedilmelidir. Önce insanlık mottosu diğer tüm popülist algıların önünde yer almalıdır.

Küresel ölçekte göçmen sorunun çözülebilmesi, en azından kontrol altına alınabilmesi için, dünyanın geri kalmış veyahut geri bıraktılmış bölgelerindeki ekonomik, sosyolojik ve kültürel problemlerin azaltılmasına yönelik olarak bölgesel kalkınma projelerine daha fazla kaynak ayrılmalı ve projeler geliştirilmelidir. Çünkü gelişmiş ülkelerle gelişmemiş ülkeler arasındaki refah ve insani yaşam standartları makası arttıkça, hiçbirşey olmasa bile gelişmemiş ülkelerden gelişmiş ülkelere doğru yoğun kitlesel göç hareketleri yaşanmaya devam edecektir. Bunun için ülkelerin daha fazla sorumluluk üstlenerek ve kaynak tahsis ederek gerçekleştirecekleri kalkınma projeleri kuşkusuz çok değerlidir. Bu noktada göçlerin önlenmesi amacıyla asıl üzerinde durulması gereken husus, serbest dolaşımın önüne engeller konulması değildir, asıl mesele insanları yurtlarını kitlesel olarak terk edecek noktaya getiren koşulların bertaraf edilmesidir. Nitekim, bunun için gelişmiş ülkelerde, geri kalmış ülkelerin kalkınmasına destek olmak ve insani yaşam düzeylerini artırmak için zamanında tahsis edilmeyen fonlar, sonrasında dolaylı olarak daha fazla kaynağın tüketilmesine neden olmaktadır.

Sonuç olarak göçmen ve mülteci sorunu günümüzün en önemli bölgesel ve küresel sorunlarından bir tanesidir. Bunun için gösterilen her çaba elbette önemli ve kıymetlidir, ancak bu konuda atılması gereken adım, meselenin mahiyeti itibariyle küresel ölçekte ele alınarak bir çözüme kavuşturulması için gösterilen gayretlerin koordine edilmesidir. Bu anlamda uluslararası kamuoyu, uluslararası organizasyonlar ve gelişmiş ülkelerin harekete geçirilerek müştereken daha etkili ve sonuç alıcı adımların atılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada göçmenlerin gittikleri ülkelerde entegrasyonlarının sağlanması için bir takım tedbirler alınması kuşkusuz önemlidir, ancak en önemlisi sorunun kaynağında çözüme yönelik gerekli hamlelerin yapılmasıdır. Nitekim bu kapsamda uluslararası bir sorun olarak göçmenlik meselesinin küresel bir sorun olmaktan çıkarılması için atılacak adımlar ve yapılacak işler, bir tercih değil, vazgeçilemez bir zorunluluktur.

KAYNAKÇA

Ambrosius, G. and Hibbard, W. (1989). A Social and Economic History of Twentieth-Century, Harvard: Harvard University Press.

Aron, R. (2005). Sosyolojik Düşüncenin Evreleri. (Çev.A. Korkmaz), İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Aslanoğlu, R. (1998). Kent, Kimlik ve Küreselleşme, Bursa: Asa Yayınları.

Aycan, Z. ve Kanungo, R., (2000). Toplumsal Kültürün Kurumsal Kültür ve İnsan Kaynakları Uygulamalarına Etkileri, Türkiye’de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

- Bilgin, N. (1995a). Kolektif Kimlik, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Bilgin, N. (1995b). Sosyal Psikolojide Yöntem ve Araştırmalar. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Bozkurt, G. (1974). İnsan ve Kültür, İstanbul:Remzi Kitabevi.
- Canatan, K. (2009). Avrupa Toplumlarında Çok Kültürcülük: Sosyolojik Bir Yaklaşım, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2 (6).
- Castles, S. and Miller, M.,J. (2008). Göçler Çağı: Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri (Çev. B. U. Bal ve İ. Akbulut), İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Chomsky, N. (1996). World Orders Old and New, Columbia: Columbia University Press.
- Clemens, P. (2008). Prosperity, Depression and the New Deal: The USA 1890–1954, London: Hachette UK.
- Dİbet F (2008). Göç, Modern Toplumsal Düşünce Sözlüğü, (Çev: M. Pekdemir). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Erder, S. (2008). Düzensiz' Göç, Göçmen Korkusu ve Çelişen Tepkiler. İstanbul: Kitap Yayınevi.:41-54.
- Erol, N. (2010). Küreselleşme Sürecinde Örgütleri Yeniden Düşünmek, Akademik Bakış, 4 (7).
- Friedman, T. (1999). The Lexus and the Olive Tree: Understanding Globalization, New York: Farrar, Straus.
- Giddens, A. (2008). Sosyoloji. (Çev. C. Güzel). Ankara: Kırmızı Yayınları.
- Güllüpinar, F. (2012). Göç Olgusunun Ekonomi-Politiği ve Uluslararası Göç Kuramları Üzerine Bir Değerlendirme. Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı :4, 53-85.
- Habermas, J. (2008). Küreselleşme ve Milli Devletlerin Akıbeti (Çev. M. Beyaztaş), Frankfurt: Bakış Yayınları.
- Heckman, F. (1997). Göçmenlerin Almanya'da Ulusal Kimliği ve Entegrasyonu. Hamburg Körber-Stiftung, Türk-Alman Sempozyumu, 279-284.
- Hofstede, G. (2001). Culture's Consequences, London, Sage Publications Ltd.
- Hofstede,G. (1999). Cultures and Organizations, London:McGraw-Hill.
- İçduygu, A. (2008). Türkiye'de Uluslararası Göçün Siyasal Arka planı: Küreselleşen Dünyada Ulus-Devletin İnşa Etmek ve Korumak, İstanbul: Kitap Yayınevi.
- İnce, M. (2005). Değişim Olgusu ve Örgütlerde İnsan Kaynakları Yönetiminin Değişen Fonksiyonları, Selcuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.

- Matzka, C. (2009). *Austria and Turkey: Their Burden of History*, Wien: Universität Wien.
- Öztürk, M. (2011). *Avrupa Birliği Göç Politikaları: Almanya'daki Türk Göçleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Panikos, P. (1999). *Outsiders: A History of European Minorities*, London: Continuum International Publishing.
- Safi, C. (2018). *Antoloji*, İstanbul: Beste Yayınları.
- Sargut, A.S., (2001). *Kültürler Arası Farklılaşma ve Yönetim*, Ankara: İmge Yayınevi.
- Şengöz, M. (2020). *Birleşik Kaplar Teorisi*, Ankara: Astana Yayınları.
- Toffler, A. (1971). *Future Shock*, New York: Bantam Books Random House İnc.
- Tolkien, J. R. R. (2009). *The Lord of the Rings* (Kindle ed.). New York: HarperCollins.
- Turner, S. Bryan, (2004), *Klasik Sosyoloji* (Çev. İ. Çetin), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yalçın, C. (2004). *Göç Sosyolojisi*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yılmaz, B. (2010). *Integration und Migration als Sprachproblem: Zur Situation türkischer Migranten und Migrantinnen in Österreich. Magisterarbeit, Publizistik u. Kommunikationswissenschaft der Universität Wien.*
- Yılmaz, F. (2008). *Avrupa'da Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı*, İstanbul: USAK Yayınları.